

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. še se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. Opravištvu, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vabilo na naročbo.

Koncem tega meseca začenja se novo naročevanje na „Slovenski Narod“. Vse gg. naročnike, katerim naročnina poteka, nujno prosimo, da jo ob pravem času pošljejo, ker moramo na nalog lastništva list ustavljati onim, kateri naprej ne plačajo. Ker se lista tiska le toliko, kolikor je naročnikov, ne moremo vselej kasneje številke dopošiljati, ako se naročevanje zakasni.

„Slov. Narod“ velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za pol leta	6 gld. 50 kr.
Za četrt leta	3 „ 30 „
Za en mesec	1 „ 10 „
Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. na mesec, 30 kr. za četrt leta.	

S pošiljanjem po pošti velja:

Za pol leta	8 gld. — kr.
Za četrt leta	4 „ — „
Za en mesec	1 „ 40 „

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta	2 gld. 50 kr.
Po pošti sprejemana „ „	3 „ — „

Administracija „Slov. Naroda“.

G. Kaltenegger kot agitator.

„Die von Rechtsgefühl und Anstand durchglühten.“

Izrek K. Dežmana pri volilnem shodu v kazini.

V predzadnjem listu smo osvetili, kak pravni čut vlada pri Dežmanu, denes pa sezimo po družem višjem ustavovercu in učimo se, kaj je in kakov je oni „Anstand“, s katerim se naši kazinski protivniki bahajo, ter našo slovensko stranko insultirajo, da ga nemamo, kakor se je to godilo pri večkrat omenjenem kazinskem volilnem shodu. Pogledimo, kak

„Anstand“ kaže v dejanji druga glava nemške in nemškutarske stranke, gospod Kaltenegger, c. kr. finančni prokurator etc. etc.

V špitalskih ulicah stanuje rokodelec, ki ima volilno pravico. Kdor ima kakovo marelo za popraviti, dobro stori, da mu jo nese, ker mož je dober delavec in pošten. A Nemca je še menj v njem, nego v Dežmanu političnega karakterja, ker niti dobro nemško ne zna in ime ima staroslovensko. Vendar ga je gospod Kaltenegger, ki je bil kot agitator k njemu prilezel, obdelal, da je volil nemškutarske kandidate. Koliko jih je prikorteševal še družih, tega ne vemo, za Kobilico pa vemo.

Sedaj pa vprašamo, ali se to spodobi, ali je to res tisti slavljani „Anstand“, da prvi uradnik dežele, da od Njegovega Veličanstva našega cesarja imenovani deželni glavar, naslednik toliko slavnih mož naše ožje zgodovine, da on, c. kr. dvorni svetovalec sam lazi okolo in glasove za jedno stranko berači!?

Če je to „Anstand“, potem mi se vé da dosedaj nijsmo povsem porazumeli se v pomenu te besede.

In če bi se uže tudi res smelo abstrahirati od vsega tega — pa se ne more! — smel bi g. Kaltenegger pomisliti, da je kot deželni glavar poklican biti nepristranski; smel bi pomisliti, da je nam tujega rodú, ne naš deželán, in kot deželni glavar vzet iz manjšine. Torej bi sodili, da baš „Anstand“ (oprostite, da vedno to Dežmanovo besedo rabimo) — baš „Anstand“ bi bil od njega zahteval, da ne bi hodil kakor strankarski havzirar glasov iskat. To je naša misel; a vaša, g. Kaltenegger?

Stanje na slovanskem jugu

sicer še zdaj nij jasno, vendar nikakor ne tako, kakor ga risajo nemške, Turkom pri-

jazne novine. Belgradski časopisi, in sicer vsi brez razločka barve, vladni in opozicijski, odločno zanikavajo, da nij res, kar nemški in magjarski judje („čifuti“) raztrošajo, da je namreč Srbija udala se pritisku tujih konzulov in da bode mirovala. Rističev „Istok“ in stari „Vidovdan“, radikalno „Oslobojenje“ in konservativna „Šumadija“, ki je baš začela izhajati, vsi od dneva do dneva ne prinašajo družih člankov na prvem mestu, nego take, ki Srbijo kličejo na boj, „sedaj ali nikoli“, ki Srbe budé k največjemu požrtvovanju za ustanovljenje velike srbske jugoslovanske države z železom in krvjo. Mi si ne moremo misliti, da bi se to godilo proti volji srbske vlade in srbskega národa, mi moramo pričakovati, da pokne velika borba, kakor brzo nastopi cela spomlad in Srbija vse one priprave stori, katere sedaj na vse kriplje ustvarja.

„Šumadija“ piše v prvem listu: „Vse, kar obetamo je, da kot sinovi Srbstva hočemo, da brez sebičnosti, verno, polno služimo národu. Politično osvobojenje in ujedinjenje, to je politika, katere Srbija ne sme iz vida pustiti. . . Srbija je gotova oni dan, kadar srbske vojske pobeđonosno prekorače Drino ali Lim, Uvac ali Nišavo.“

V drugem broji isti list piše: „Srbi morajo pobeđiti (zmagati) ker vstanejo, da se bore za národno svobodo in za civilizacijo. Mi se trdno nadejamo, da bode cel srbski národ skoraj slavil to zmago.“ — In zopet v tretjem listu čitamo: „Srbija ima prahu, pušk, topov, junakov dovolj. In če nijsmo njene stranke v notranjih vprašanjih složne, pa se složne v vnanjih. V oči slavnega boja na Deligradu bila sta v srbske vojski dva Srbina, dva osobna smrtna neprijatelja. Jeden od njiju prime družega za roko, izvede ga na šance in mu reče pokazavši mu Turke: „Evo naših neprijateljev!“ in dva stara krvna neprijatelja

Listek.

O izmeni snovi.

O tem so imeli poprej drug pojem, kakor sedaj, in so računili porabo in reprodukcijo redilnih tvarin v organizmu veliko višje. Gledé na množino hrane, katero zaužijemo in resorbiramo, gledé na množino ogljenčeve kisline, katero izsopljemo, in gledé na množino dušca, ki ga oddajamo, mislili so poprej, da se z dihanjem vsak dan precejšnji del našega telesa obrabi in zopet z novimi snovmi, ki jih nam jedila donašajo, nadomesti. Sedaj smo pa do izpoznanja prišli, da velik del jedil, ki jih človek vsak dan použije, porabi se samo za vzdrževanje dihanja, s katerim se toplota razvija in naposled moč se proizvaja, in le zelo malo za nadomestjenje obrabljenega telesa.

Kar nam je o obrabljeni organskih de-

lov našega telesa znano, se primerno le na malo reducira. Mi vemo, da se posušene celice, tenčice ali zgornje kožice (epidermis) menj ali več v podobi belih luskin otarejo in odpadajo, ki se iz doljne plasti, katero zlužno mrenico imenujemo, zopet nadomestijo. Isto zapazimo tudi pri laseh in nohtih, ki neprenehoma doraščajo in jih tedaj brez skrbi prestrizujemo in odrezujemo. Ravno tako je znano, da se tako zvani železni Enchym obrabi in ravno tako precejšnji del duševnatih tvarin, tudi ako duševnatih jedil ne uživamo.

V nekaterih delih in tkaninah telesa je izmena snovi zelo počasna, tako da nekateri deli jedenkrat ustvarjeni, dolgo časa ali skozi celo življenje vstrajajo, ne da bi z novimi nadomeščeni bili. Mej tem, ko je v limfatičnih zlezah izmena snovi hitra, tako da se do visoke starosti popolnem obrabijo in zginejo, ne da bi z družimi nadomeščene bile, je v

družih tkaninah ta veliko bolj počasna, in najbolje, kar za gotovo vemo, v kosteh in v kristalni leči očesa.

Ako živali v času njih razvitka z rudečino (rubia tinctorum) krmimo in potem z navadno krmo, v kateri rudečine nij, tako postane oni del kosti, ki se je mej krmenjem z rudečino naredil, rudeč, mej tem ko poznejši deli nijsmo barvani. Ako ubijemo tako žival, potem ko je popolnem dorasla in ako prežagamo jedno kost, potem zapazimo v njej rudeče in bele kolobarčke, ki menjaje se jeden za drugim sledi, iz katerih razvidimo, da v kosteh nij nikakoršno nadomeščenje se vršilo, in da deli ravno tako stojijo, kakor so se mej dorastanjem živali naredili.

Kakor hitro pa telo nič ali le prepičle hrane vdobi, se njega tvarine v večjem obsežku obrabijo in sežgó. To se pa po različnem redob godi. Chossard je poskušnje z golobčki

sta se pobratila. Tako bode tudi z našo denašjo neslogo v času, ko neprijatelj zagrozi našej oćini in v času, ko se razvije zastava osvobojenja naših bratov."

Zadnji „Istok“ pa piše pod naslovom „rat ili mir“ tako-le: „Ko bi se sumnjalo, da je rat koristna za nas, potem bi ta sum razterali dunajski in peštanski listi, ki se nekoliko dnij trudijo z vsemi silami, da Srbijo od vojne vzdrže. Ali najnavadnejše pravilo je, ki nam nalaga to učiniti, kar je protivno naših neprijateljev. Rat ali mir. Rat (boj) z vsemi strahotami, ali trhel mir, v katerem bode naše državno telo bolovati v marazmu, to je alternativa, pred katero je denes Srbija. Čas je, da se Srbija in Črna gora in njiju kneza odločita. Uže ta negotovost, ki je zdaj, mori moći srbskega národa.

Tudi dunajskemu „Tagblattu“ se piše iz Belgrada, da je vojna sklenena in gotova.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 31. marca.

Mej *deželni* zbori je prvi koroški uže dokončal svoje delo. — V gališkem so prepiri mej Rusini in Poljaki na dnevnem redu.

Ministri cislejtanski so imeli 28. in 29. marca večurne seje, v katerih so se sklenile naredbé, ki se imajo učiniti za povzdigo železničnega kredita.

Na *dunajski* borzi so kurzi močno pali, ko je glas razširil se, da se hoče ruski car vladi odpovedati in carjeviču državo prepustiti. Denarni mogotci torej precej potem vojno slutijo.

V *Trst* je prišel nadvojvoda Albreht, šel v Koper ogledat vojaške shrambe in priprave in se vrnil zopet v Trst, od koder je odšel v Gorico. Potovanje prvega vojnika in velitelja naše armade v Primorji, bližini Dalmacije — utegne imeti pomen.

General *Rodić* se v Dubrovniku dogovarja z Muktar-pašem. „N. F. Pr.“ ima telegram, da je sklenil do 10. aprila premirje za Hercegovino. Rodić torej ravna kar v imenu vstašev, ali vprašanje je, če bodo leti hoteli držati premirje, katero je sestradanim Turkom najbolj potrebno. Sicer pak se s tem vstaši skoro na pol kot vojujoća oblast priznavajo od turške in avstrijske strani.

Ministri *ogerski* so potovali 30. t. m. na Dunaj in denes se začne nadaljevanje dogovorov v znanih gospodarstveno-političnih zadevah. Pravijo, da bodo imeli do 14. aprila opravka.

Vnanje države.

Ruski „Golos“ piše o znanem govoru Disraelijevem jako trezno in brez šovinizma:

delal, katere je od glada poginiti pustil in druge le s pičlo hrano krmil, tako, da so zmirom bolj medli postali in so nazadnje tudi od glada konec vzeli. Primerjaje potem dele teh z onimi zdravega golobca, našel je, da je tolšča največjo izgubo imela, potem so v izgubi sledili zlezena, jetra, srce, čreva, mišice, želodec, požiravnik, koža, objisti, pljuča, sapnik, kosti, očesa in na zadnje možjani in hrbtenjača. Iz tega je razvidno, da so možjani in hrbtenjača ob pomanjkljivej hrani najmenj trpeli, ker dokazujejo še manjšo izgubo kakor kosti. To se pa s tem zлага, ker so možjani in hrbtenjača v koščeni hrambici zaprti in se zavoljo tega obilnost krvi, ki v njih cirkulira, ne zmanjša tako, kakor v drugih delih telesa. Ta majhena izguba možjanov in hrbtenjače ima za ohranitev življenja zelo veliko važnost, ker stradajoče živali bi veliko popred konec vzele, ako bi žovčni sistem ravno tako izgubo imel, kakor drugi deli.

Rusija nij protivna Angliji v Aziji, nego obe državi imati skupne interese. Nobeden pamenten človek ne misli o možnosti, da bi iz Kalkute Rusi napali Angleže. V koristi obeh držav je, fanatizem ohladiti, a ne razpaliti ga. Azijatom orožje iz rok vzeti, a ne oroževati jih. Ko bi azijatsko barbarstvo premagalo evropsko civilizacijo, potem bi bili Rusi ravno tako iz Azije vrženi, kakor Angleži.

Iz *Berlina* se javlja „A. A. Ztg.“, da je bil ruski poslanik pri dvoru londonskem, Šuvalov 25. t. m. pogovor z Bismarkom, ki je cel večer do polu noći trajal; drug dan je stoloval pri cesarju, in potem zopet z Bismarkom dogovarjal se, potem pa v Peterburg odpeljal se. Tudi pravijo, da je Šuvalov govoril z Moltkem in družimi generali. To je vzbudilo veliko pozornost.

Italijanska zbornica se je do 25. aprila odložila, ker so novi ministri rekli, da morajo tačas preučiti predloge, ki jih je prejšnja vlada zbornici na mizo prinesla.

Angleški minister lord Derby, ki je 27. t. m. iz Londona odpotoval, da se snide s kraljico v Baden-Baden, izrekel je željo, srečati se z Bismarkom.

Dopisi.

Iz Šoštanja 30. marca [Izv. dop.]

Ker dozdej niste imeli nobenega dopisa o volitvi deželnega poslanca, ki se je 16. t. m. vršila v Slovenjem Gradci za mesta in trge, namesto odstopivšega poslanca barona Rasta, vam hočem kratko poročati o tej volitvi; kajti izid nam kaže, da tudi v slovensko-štajerskih mestih in trgih, če prav nemškutarskih, začenja prodirati izpoznanje, da njihov zastopnik ne sme biti kak ultra-Nemec.

Po odstopu barona Rasta je nemško društvo v Gradci nasvetovalo mladega grofa Attemsa, prvorojenca lastnika slovenje-bistriške breške in družih graščin, kolovodja nacionalno-nemške stranke za kandidata mestne skupine Slov. Gradec, Slovenska Bistrice, Šoštanj, in Marenberg itd. Bistričani so se ve da, to kandidaturo z velikim veseljem pozdravljali, ter povabili druge mesta in trge, naj glasujejo za grofa Attemsa. A Slovenje-Gradčani in Šoštanjčani se niso mogli sprijazniti s kandidaturo moža, kateri pač v nemškem Gradci kot člen nemškega društva veliko rolo igra, a dozdej še nij pokazal, da bi se brigal za razmere in potrebe spodnjega Štajerskega. Postavili so tedaj kljub nagovarjanju telegramom in pismom Slov. Bistričanov gosp. Naredija za svojega kandidata. G. Naredi

pl. Rainer je rodom Korošec, bivši vojaški častnik ter pri Slovenjem Gradci ustanovil veliko fabriko lesenega blaga (stolov itd.), v katerej dela kach 300 delavcev. S politikom se dozdej nij pečal, a se sploh izkazal kot poštenega, mirno-mislečega moža; zmožen je tudi popolnem slovenskega jezika in nikakor ne spada mej nemškutarske rogovileže. Ko je grof Attems poizvedel, da mu v Slov. Gradcu in Šoštanju pšenica neče cvesti, odpovedal se je sam v poslednjem trenutku kandidaturi. Od tod se nas je na dan volitve več vozov z volilci odpeljalo v Slovenji Gradec. Pri vходу v mesto nas je nemilo v oči drnilo, ko vidimo pred voliščem nemško zastavo zraven avstrijske in štajerske vihrti. Interpelirali smo tedaj g. Naredija še pred volitvijo, kaj pomeni ta demonstracija. On je odgovarjal, da se je to zgodilo brez njegovega vedenja in da hoče vselej pravičen biti slovenskemu narodu. Potem smo tudi vsi Šoštanjčani zanj glasovali ter je bil jednoglasno izvoljen za poslanca, ker iz Slov. Bistrice nij bilo nobenega volilca. Po volitvi je bil obed in tu je šoštanjški župan g. Šarner Slov. Gradčanom javno izrekel, da nemška zastava v Slovenjem Gradci pač nij na pravem mestu in da Šoštanjčani ne žele v prihodnje na tak način biti pozdravljeni. Od g. Naredija pak pričakujemo, da bode v deželnem zboru, kadar gre za naše narodne zahteve, podpiral naše slovenske poslance.

Iz Dunaja 30. marca [Izv. dopis.]

Kako naša mladina vé ceniti zas'uge moža, kot so one za slovenski narod prerano umrlega dr. Lavriča, pokazal je poslednji zbor „akademičnega društva Slovenije“. Udov se je zbralo veliko več, kot ob družih zborih. Stalo je, slaviti in spominjati se neustrašenega borilca za teptane pravice slovenskega národa, kojega truplo ste malo prej položili v hladni grob. Stalo je, posnemati uzorne lastnosti slavnega ranjcega; stalo je, priseči v složno borbo zoper nasprotnike Slovenstva, ter s tem obistiniti najgorečnejše želje blazega ranjcega. Kratko a ginljivo je predsednik „Slovenije“ g. Stajar, ogovoril ude „Slovenije“ o dr. Lavričevé smrti. Jedrat govor „dr. Lavrič in Slovenci“ g. Kragelja bil je z burnim priznavanjem sprejet. Ker je bil dr. Lavrič častni ud „Slovenije“ sprožila se je misel, delati na to, da se dr. L. postavi dostojen spominek, da bi naša hvaležnost okinčala njegova domoljubna dela, ki jih ima za blagor in čast ná-

Živali ginejo navadno, ako izguba četrtinko teže iznaša, in sicer je to vse jedno ali pridejo do te izgube popred ali kasneje. Ako žival le pičlo hrano vdobi, živi o tej dalje, kakor da bi nobene hrane ne vdobila, pogine pa vselej takrat, kadar truplo do omenjene izgube pride. Izjema je samo pri tolščih živalih, katere večji izgubo prenašati morejo, kot medle.

Izguba tolšče se navadno primerno dobro in brez vsake škode na zdravji prenaša. ako tedaj tolšča veliki del telesne teže znaša, morejo živali s to veliko več izgubiti, kakor medle.

Navadno se govori, da debeli ljudje, ako obole in medli postanejo, menj prenesó kakor medli; to pa je le prenegla sodba. Naravno je, da pri medlem človeku se izguba, tolšče tako poznati ne more, ker je nikdar imel nij.

So nekatere človeške plemena, ki zelo

tolšče postanejo, od katere tolšče potem žive, ki v slabe razmere pridejo; ti postanejo sicer medli, pa ne gredo po zlo. To zapazimo posebno dri Hotentotih, kateri zelo veliko žró, dokler imajo dosta jesti in si toliko tolšče na ritnicah naberejo, da se te tako napnó in ven molé, kakor „culs de Paris“ pri naših damah. Zato nosijo Hotentotkinje otroke hieico, ne kakor ciganke ne ramah ampak na zadnjih oplatih, ker te ustvarjajo naravno sedlo. Od te tolšče žive potem, ko v slabe razmere prihajajo in razume se, da jim zadnjice v temu času upadejo. Posebno oćividno se pa to godi kakor je vsakemu znano, pri velblodu. Arabec ima prav, ako trdi, da velblod o grbi živi.

Grba obstoji iz kitaste pletenine, v katero velblod mast nalaga, dokler ima dobro krmo; ako pride pa v puščavo, kjer nij nobene krme upada grba od dne do dne in splahne skoro popolnem; zato je velika in

roda slovenskega. Sklenilo se je z besedo in dejanjem podpirati to početje.

„Slovenija“ je s tem za prvo polletje svoje delovanje nehala. V predzadnjem zboru odlikovali so se g. Jóst, z jako šaljivim predavanjem o svojem dijaškem potovanju, gg. Sicherl in Benedikt z igranjem na citrah. V zadnjem zboru pak je g. Vrhovec zelo zanimivo predaval „o stavbah na koleh“, ter nam na kartah in risanjih g. Sušnikovih (g. S. predsednik akademično-geografičnega društva) razjasneval óno prezanimivo dobo.

Nedavno bil je komers akademičnega društva „Lesehalle“, ki je internacionalno. Vsaka národnost ima pri tem društvu jednake pravice. Slovencev je do 70 pri imenovanem društvu. Vseh udov okolo pet sto. Pri komersu se je posebno oziralo na Slovence in izmej vseh tukajšnjih slovanskih društev nij bilo nobeno tako oslavljen, kot naše društvo „Slovenija“. Govorilo je pri tem komersu več vseučilišnih profesorjev, od kojih vseh se je poudarjalo, da ima Slovan iste pravice pri vedah, kot vsak drug národ „im Tempel der Wissenschaft ist jeder Betende gleich“. Takovi in jednaki stavki bili so z burnostjo sprejeti. V obče se sme trditi, da se tu ne poudarja toliko „deutsches Wissen, deutscher Geist“ itd., kakor po slovanskih mesticih, kjer se še napihuje nevedno nemčurstvo in sicer menda zato ne, ker menda nemčurski kričači več vedó o nemškej učenosti in temeljitosti, kakor tukajšnjega vseučilišča učenjaki, akopram so nemškega rodú.

Zahvala.

Vsem vrlim národnim volilcem in agitatorjem, kateri so pripomogli s svojim neutrudljivim delovanjem k sijajnej zmagi pri volitvi III. razreda dné 27. marca t. l. in so neustrašljivo stali kljub silnemu pritisku nam sovražne stranke za domačo in pravično stvar, kakor tudi ne menj onim, kateri so pri volitvi I. razreda dné 30. marca se obnašali kakor možje, na katere sme naša slovenska domovina ponosna biti, in da, akoravno nijsmo ta dan zmage pridobili, smemo vendar le veselo upati, ker se zanašamo na stanovitnost naših vrlih rodoljubov, da nam bode tudi v prihodnje v I. razredu solnce zmage zasijalo, izreka svojo najtoplejšo zahvalo

Meščansko-národní volilni odbor.

Domače stvari.

— (Pred okrajno sodnijo) je poklican urednik „Slovenskega Naroda“ dnes 1. aprila ob treh po polu dne. Tožba je od gg. Kalteneggerja, Schaffer in dr. na podlogi §. 21. tiskovne postave. Ravná se o tem, ker nijsmo hoteli vzeti od rečenih gospodov poslanega popravka. Bralci bodo iz jutrajšnjega lista videli ali bodemo sodniško prisiljeni ali ne. Končno besedo pak bodemo v tej stvari vsakako še govorili.

— (Slovenska pravna akademija.) Istrski deželni zbor v Poreču, kder imajo Italijani večino, je sklenil do vlade obrniti se s prošnjo, naj se ustanovi italijanska pravna akademija. — Tedaj: Italijani vedno ponavljajo v tem smislu svoje prošnje. Dajte jih tudi vi slovenski poslanci. Če prav ne dosežemo zahtevanega precej, ponavljati in ponavljati moramo svoje terjatve.

— (Profesorski izpit.) Gosp. Karel Glaser, čitavec „Slov. Naroda“ in „Zore“ znan po svojih izvrstnih spisih, napravil je 27. t. m. izpit za grški in slovenski jezik za celo gimnazijo. Isto tako je g. Martin Karlin 28. t. m. napravil izpit za grščino in latinščino sè slovenskim učnim jezikom. Razume se ob sebi, da je tudi zadnji navdušen Slovenec.

— (Češki „Pokrok“) izraža svoje veselje nad našo zmago v Ljubljani in pravi, da je sad nove naše národne složnosti: „Vitezstvi toto je predevšim ovocem (sad) solidarneho jednáni (delovanja) cele narodni strany.“

— (Mariborska slovanska čitalnica) osnuje dné 2. aprila t. l. besedo, katerej program je: 1. „U boj.“ Zbor, uglasbil Iv. pl. Zajec. 2. Govor. 3. „Moja rožica.“ Čveterospev, uglasbil A. Nedved. 4. „Rotenje.“ Samospev iz opere „Roberto il diavolo.“ 5. Deklamacija. 6. „Spomin in up.“ Zbor, uglasbil Franjo Grbič. „Tuga.“ Samospev, uglasbil Lisinski. 8. „Zvon.“ poleg Schillerja. Deklamacija. 9. „Lovski zbor.“ Odlomek iz slovenske operete „Jamska Ivanka“, uglasbil Vilhar. 10. Tombola. Začetek ob 8. uri zvečer. K tej zanimivej besedi, ki je zadnja v letošnji zimski sezoni, vas uljudno vabi: Odbor.

— (Tolovajstvo.) Zakonska Janez in Ema Smolej bila sta 20. t. m. vračaje se iz Podčetrčka v Sodnivi fare sv. Heme ponoči od 11.—12. ure od dveh nepoznanih mož prijeta, orošana in nevarno sklana.

— (Nečloveško ravnanje.) Dne 16. marca pripeljal je samotež nek človek iz Poličan na dvakolesnem vozičku bolnega, kaci 19 let imajočega mladeniča v Mariborsko javno bolnico, katero prav v fli oskrbljujejo usmiljene sestre. Dospevši do vrat, pozvoni, in takoj se prikaže predstojnica, ter vpraša: kaj bode? Tu le sem vam pripeljal triletnega bolnika, odgovori nekako jezno voznik. Predstojnica se kar prestraši, ko zagleda nekaj živega in in kakor klobčič zviteka na tesnem vozičku. Ležal je revež kakor mrtev; glava mu je visela tje naprej in skoro se je na zemljo dotaknola, kedar je voznik prednji del voza na tla spustil. Ogrnjen je bil s kožuhom in z vrvjo k vozu privezan. „Kdo pa vam je ukazal bolnika na tak način semkaj pripeljati“, vpraša na dalje usmiljena sestra. „Poličanski burgermeister mi je plačal 2 gld., da spravim tega njegovega brata v špital“, bil je kratek odgovor. Na besede: „Menda je reva uže mrtev“, odreže se neusmiljenež: „O, ta vam še ne umrje tako hitro, uže 3 leta se tako okoli pomika“. „Ste mu pa na potu kaj jesti dali“ vpraša predstojnica, ker je bolnik roko vedno na usta kazal. Vozaču je beseda v grlu obtičala. Ko se mu je naročilo, da naj gre na magistrat, in prinese dovoljenje, da se sme bolnik v javno bolnico sprejeti, odvrne: „kaj? le koj mi ga sprejmite, drugače vam ga pustim tam le na cesti“. — Res žalostno, da se tako spolnuje krščanska ljubezen do bližnjega, do reveža, ki uže itak radi svoje bolezni toliko trpi. Kaj pa Poličanski župan? vpraša „Gospodar“ iz katerega to na vero posnemljemo.

— (Nesreč a.) Pretečeni petek je nek človek, brž ko ne berač, prišel pijan v krčmo necega Wimmerja blizu Slov. Gradca in prosil za prenočišče. Odkáže mu — steljo pod pojato. Drugi dan najdejo reveža — zmrznega. Nihče se ga nij usmilil, kakor vrli Hraščel, posestnik v Trobljah, ki mu je dal trugo napraviti; odkod da je revež bil, to še nij znano.

— (4letni fantič) očeta Antona Cigana v Grižah se je ob št. Lovrenčkem potoku igral, pa nesrečno v vodo padel in utonil.

— (Iz Slovenske Bistrice) poizveda „Gospodar“, da so 16. t. m. tatje v cerkev pri št. Venčesu ulomili in prte pobrali — potem, da je neka stara ženska hosto zbirala v Pobrešu in v potoku našla novorojeno, mrtvo dete. Za neusmiljeno mater se še ne vé

trda grba znamenje, da je žival močna in zdrava, narobe pa slaba in sestradana.

Zanimivo pa je zvedeti, koliko časa človek brez vsake jedi živeti more. Čuditi se je, koliko časa človek lahko post prenaša, ako ima zraven vodo za pijačo; iz vseh slučajev, ki so se sošteli, je znašal čas 21 dni. Mej temi slučajji so bili nekateri melanholikari, ki so to številko tako pomnožili; ker pri teh je mena snovi zelo počasna in glad lažje prenašajo, kot zdravi ljudje; ako se pa te pri računu odšteje, znaša čas poprek le 14 dnij. Štejemo pa melanholikarje same, ki so samo ob vodi živeli, onda znaša čas poprek 41 dnij in pol. Znamenja na truplih ljudij, ki so od lakote umrli so te le: „Želodec je popolnem prazen, ali pa se v njem le neprebavljive reči nahajajo, na primer, les, slama, cunje, ka menčki, pesek, gumbi, žebli itd. reči, ki so bile le za to požrte, da so čut, lokalni čut, prouzročen od praznote

želodca, ali pa splošen, prouzročen od oslajenja zavoljo prepiche hrane.

O tem se je prav dobro izrazila neka bolna ženska, ki jo je Busch na kliniki v Bonu ozdravil in opazoval. Ta je imela precej visoko ležečo črevno fistulo, to je na trebuhu, nekoliko pod želodcem, je bila luknjica, ki je s prvim kosom tenkega čreva komunicirala, s takozvanim lačnim črevom, katero največ redilnih snovi iz griza izsrka. Vsa jedila izpreminja namreč želodčevi sok v gosto kašo, tako imenovani griz (chymus) in ta je črevo po kratki poti skozi omenjeno fistulo zapustil, oddavši še le zelo malo redilnih snovi. Zavoljo tega je bila žena slabo rejena in na kliniko v prav slabem stanu prišla. Tu se je zdravnikom posrečilo, da so jo z umetno rejo pičili. Ta ženska je rekla potem, ko se je najedla, da občuti, kakor da bi bil želodec sit, pa lačna je vendar le; ona je namreč lokalni čut utešila, splošni čut lakote pa je ven-

dar imela, ker hrana, ki je v želodec prišla, je nij mogla dovolj rediti, ker je črevo, kakor sem uže omenil, prehitro skozi fistulo zapustiti mogla.

Sploh so želodec in čreva stisnena in njih teža je v primeri zdravih za 4 desetnike menj. Največja je pa izguba tolsče. Ta znese pri ljudeh in živalih, poprej ko od glada poginejo 9 desetink poprejšnje tolsče.

Dalje so mišice nenapate, medle in se morejo lahko raztrgati, zlezena jetra in trebušna slinovka (pancreas) so majheni in cevni sistem (gefässsystem) je prazen krvi, razen tam, kjer se krv zavoljo teže bolj zbere in razen živčne sisteme, v katerih cevih se kri navadno nakopiči. Sploh je izguba telesnih delov gladu mrtvih jednaka izgubi, ki jo je Chossard pri gladu poginjenih golobcih opazoval. Mlade osebe poginejo gladu popred kot stareje, le sivčki umró primerno hitreje, posebno ako so nizkeji temperaturi razpostavljeni.

Radgostski universalni čaj

in
rožnovski maho-rastlinski celtilčki,

prilporoča se posebno
za vse, tudi za zastarane bolezni na
pljučah, za srčne, prsne in vratne bo-
lečine, posebno za sušico, želodečevo
slabost, za splošno slabost čutnic in
začenjajočej se pljučnici!

Veliko število priznanskih pisem razpo-
lagajo se v prepričanje.

Javna zahvala.

Vaše blagorodje!

Vsled Vašega mi poslanega Radgostskega
universalnega čaja ozdravil sem popolnem v
devetih dnevih moje trimesečne bolečine že-
lodeške katarata, čutim se zdravlega, imam
dober tek in Vam izrekam zato gospod lekar,
mojo najsrčnejšo zahvalo.

Josip Kramarič, stotnik.

Ogulin na Hrvatskem, 7. oktobra 1875.
Gospodu lekarju Seichertu v kopelji Rožnov.

Akoprem hvala bogu nijsem tako bolan
kakor poprej, ker morem zopet svoja posla
opravljati, vendar nečem biti brez Vaših iz-
kušanjih zdravil, brez katerih bi letošnje zime
skoro ne bil preživel. Radi moje zadnje bo-
lezni čutim zjutraj časi še nekako suho grlo
in tudi me močno peče v prsih, ko pa Vaš
čaj pijem in rabim Vaše celtilčke, mi je takoj
bolje. Ker sem oba zdravila že porabil, bla-
govolite mi poslati po poštmem povzetku 2
paketa Radgostskega universalnega čaja in
6 škatlic rožnovskih maho-rastlinskih celtilč-
kov. Z najodličnejšim spoštovanjem ostajem
Vašemu blagorodju udani

Hubert Zelinka, župnik

v Obietau pri Sari (na Moravskem).
Blagorodnemu gospodu lekarju J. Seichertu
v Rožnov!

Moje triletno dete mučil je pol leta hudi
zadušljivi kašelj, da nobeni mnogih lekov nij
pomagal. Poskusila sem kot zadnji lek Vaše
aromatične Rožnovske maho-rastlinske celtilč-
ke, od katerih sem k sreči jedno originalno
škatljico iz Rožnova soboj prinesla. Dosegla
sem mojemu malemu bolniku tako čudapolno
in hitro ozdravljenje, da Vas prosim za mo-
jega družega otroka, kateri tudi kašljati za-
čenja, dve škatljici teh nepresegljivih maho-
rastlinskih celtilčkov poslati s poštmem po-
vzetkom.

S spoštovanjem

Rosa Wawra,
soproga zdravnika.

Olomuc, 12. sept. 1874.

Velečestiti gospod!

Zopet me dolžnost veže, zahvaliti se Vam
za izvrstne Rožnovske celtilčke, kateri so mi
toliko koristili, ravno tako tudi radgostski čaj,
katerega sem užival. Vsakemu, kateri občuti
prsne bolezni, kašelj ali jednake bolezni na-
svetovao bodem, naj se zaupno obrne do Vas
gospod, ker Vaš lek gotovo pomaga vsacemu.
Prosim, da mi pošljete dva paketa čaja in
ravno toliko škatljic celtilčkov.

Ostajam vašemu blagorodju

Karl Miličko, knjigar.

V Pragi, 16. oktobra 1874.

Od tega po zdravniškeje razložbi in pred-
pisih pripravljene čaj, velja za 14dnevno rabo
pripravljene paket z nakazom o rabi 1 gold.
av. velj. Jedna originalna škatlja Rožnovskih
maho-rastlinskih celtilčkov 50 kr. Za kolek
in zavijanje pa 10 kr. posebej.

Radgostski universalni čaj in Rož-
novski maho-rastlinski celtilčki dobi-
vajo se jedino le v lekarni J. Seichertu
v Rožnovi (na Moravskem) in razpošiljajo
se naročila na vse strani proti poštmem po-
vzetku.

Da je pa p. n. občinstvu bolj priročno,
imajo tudi zaloge sledeči lekarji: W. Mayr
v Ljubljani, A. Beinitz v Celovci, W.
König v Mariboru, Anton Nedwed „zum
Mohren“ v Gradcu in J. Cejbeke v Za-
grébu. (392—13)

Zaloge

napravile se bodo v vseh lekarnah in večjih
štacunah materijalnega blaga.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka
in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

30 let uže je nij bolezni, ki bi jo ne bila ozdra-
vila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraščanih

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

otročih brez medicin in stroškov; zdravi vse bolezni
v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žlez-
i nadnuh, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, nepre-
bavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlate
žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glave
šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih
orožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledičico in pre-
dajenje; posebno se priporoča za dojenca in je boljše
nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spriče-
val zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spriče-
vala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pra-
vega profesorja medicine na vseučilišči v Mariboru,
zdravilnega svētika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda,
Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castle-
smart, Markize de Brehan a mnogo drugih inenitnih
osob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Na Dunaji, 13. aprila 1872.

Frešlo je uže sedem mesecev, odsar sem bil
v brezupnem stanju. Trpel sem vsled prsni in ču-
tne bolezni, in sicer tako, da sem od dne do
dne vidno gnil, in to zaprelo je dolgo časa moje
študije. Čul sem od Vaše čudapolne Revalesscière
prišel sem jo rabiti in zagotovim Vas, da se čutni
po mesečnem užitku Vaše tečne in okusne Reva-
lesscière popo nem zdrav, tako, da brez najmanjšega
tresenja morem zopet pisati. Zaradi tega priporočam
vsem bolnim to primerno prav ceró in okusno
hrano, kot najboljši pripem ček, ter ostanem Vaš
udani

Gabriel Teschner,

slušatelj javnih višjih trgovskih šol.

Pismo visoko plemenite markize de Bréhan.

Neapel, 17. aprila 1862.

Gospod! Vsled neke bolezni na jetrah bilo je
moje stanje hušanja in bolečin v sake vrste sedem
let sem strašno. Nijsem mogla niti čitati niti pisati,
tresle so se vse čutnice na celem životu, slabo pre-
bavljenje, vedno nespanje, ter sem trpela vedno na
razdraženji čutnici, katero me je sem ter tja prega-
njalo in me ne jedni trenotek na miru pustilo, in pri
tem bila sem melanholična najvišje stopinje. Mnogi
zdravniki poskusili so vse, brez da bi moje bolečine
zljajšali. V polnej obupnosti poskusila sem Vašo
Revalesscière in sedaj, ko je uživam tri mesece, za-
hvaljujem se bogu. Revalesscière zasluži največje
hvalo, pridobila mi je zopet zdravje in me stavila v
stanje, da morem mojo društveno pozicijo zopet už-
ivati. Dovolite gospod, zagotovjenja moje prisrčne
hvaležnosti in popolnega spoštovanja.

Markize de Bréhan.

Št. 75.877. Flor. Küllerja, c. kr. vojašk. oskrb-
nika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanji
dušnika, omotici in tiščanju v prsih.

Št. 65.716. Gospodični de Montlouis na nepre-
bavljenti, nespanji in hušanju.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, ter
se pri odraščanih in otrocih prihrani 50krat več na
ceni, ko pri zdravilih.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr.,
1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 fun-
tov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold.

Revalesscière-Biscuiten v pušicah in Revalesscière-
Chocolatée v prahu 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gi-
v. 40 kr., 48 tas 3 gi. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gi.
Prodaje: Du Barry & Comp. na Dunaji, Wall-
fischgasse št. 8, kakor v vseh mestih pri dobrih
lekarjih in specerjskih trgovcih; tudi razpošilja du-
rajška hiša na vse kraje po poštmih ukaznicah ali
povzetjih. V Ljubljani Ed. Wahr, J. Svoboda,
lekar pri „zlatem oriu“, v Reki pri lekarju J. Pro-
damu, v Celovcu pri lekarju Birnbacherju, v
Splicetu pri lekarju Aljinoviću, v Trstu pri
lekarju Jakobu Serravallo pri drogeristu P. Rocca
in J. Hirschju, v Zadru pri Androviću. (356)

Eliksir iz Kine i Koke,

najboljši do sedaj znani *želodčni liker*.
Pospesuje cirkulacijo in prebavljenje, ter raz-
lične organe in ude z nova okrepi in oživi.
1 steklenica 80 kr.

Dobiva se jedino le pri (53—4)

Gabriel Piccoli,

lekarju, na dunajskeje cesti v Ljubljani.

Tri stonni: Schreyer iz Radeč,
Bohuniški od Save, — Čelešnik iz
Dunaja.
Pri zastiki: Kroschl iz Dunaja,
Röhlhel iz Kočevja, — Novak iz Sre-
berga, — Kantz iz Dunaja, — Scapa
iz Reke, — Kren iz Kočevja, — Khum
iz Dunaja.
Pri Zamorci: Smer iz Zabljca.

Tuji.

30. marca:

Umrli v Ljubljani

od 21. do 29. marca:

Blaže Šmid, 2 l., dete kavarnarja, za vnetjem
pljuč. — Anton Novak, 1 l., dete knjigoveza, za
božjastjo. — Marija Fonca, 47., v bolnici, vsled
jetrnega raka. — Srečko Z. jec, 2 l., dete črevijarja
vsled pljučnega vnetja. — Josip Penko, 72 l., za
jetiko. — Anton Robida, 27 l., v bolnici za jetiko.
Franjo Brome, 74 l., v bolnici za pljučnim vnetjem.
— Marija Kemovc, 73 l., v bolnici za pljučnico.
— Marija Strupi, drugo rojeni dvojček, 2 d., dete de-
lavke, v bolnici vsled slabosti. — Julijus Eberl, 2 l.,
dete mazača, za kožnim vnetjem. — Ana Strupi,
prvo rojeni dvojček, 3 dni, dete delavke v bolnici
vsled slabosti. — Marija Zidarič, 56 l., za žleznim
mrtudom. — Marija Rekl, 25 l., v bolnici za pljučnim
vnetjem. — Neža Rant, 66 l., za vodenico. — Vilj.
Wawreczka, 52 l., vsled vnetja na jetrah. — Josip
Papler, 10 min., dete delavke, vsled slabosti. — Mar.
Zupančič, 60 l., v bolnici vsled marasmus et arthritis.
— Ivan Kokalj, 23 l., v bolnici vsled gnitja v kosti.
— Marija Stroj, 76 l., vsled utrpjenja pljuč. — Josip
Korsika, 8 dn., vsled krča. — Marija Ambrožič, 30 l.,
v bolnici za jetiko. — Gabrijela Podboršek, 3 ted.
dete delavke za božjastjo.

Dunajska borza 31. marca.

(Zvorno telegrafično poročilo.)

Enotni rač. dolg v bankovan	66	15	kr.
Enotni rač. dolg v ročnem	69	50	
1860. let. posojilo	109	50	
Akcije narodne banke	869	—	
Kreditne listine	155	25	
London	116	40	
Napol.	9	29 1/2	
C. k. cekini	5	46 1/2	
Srebro	101	50	

Slovenske knjige.

V „narodnej tiskarni“ se dobé, in morejo
tudi po poštmem povzetju naročiti najnovejše
slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slo-
vensk roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalifornske povesti“ od Bret
Harte a. Cena 50 kr.

Štev. 1797.

Razpis

službe sekundarija pri deželnih do-
brodelnih napravah v Ljubljani.

Služba sekundarija pri deželnih dobro-
delnih napravah v Ljubljani z letno remune-
racijo 400 gold., s stanovanjem v bolnišnici,
s postrežbo, s 5 sežnji drv za kurjavo in z
18 funt. sveč, je izpraznjena ter se bode na
dobo dveh let oddala, ki se utegne potem še
za dve leti podaljšati.

Prošnjiki za to službo imajo dokazati, da
so doktorji zdravništva ali vsaj rancelniki z
diplomo, ali pa, da so vsaj zdravniške visoke
šole dovršili.

Dokazati imajo tudi, da so slovenskega
jezika v govoru in pisanji popolnem zmožni in
neoženjeni.

Dotične prošnje s potrebnimi dokazi naj
se pošljejo do

15. aprila l. 1876

vodstvu deželnih dobrodelnih naprav v Ljub-
ljani. (73—3)

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, 26. marca l. 1876.

Pesek ali peskni kamen.

Lastniki ostrega peska, ako je mogoče peska
s kvarcom ali drugega takšnega kamena naj blagovolé
tako priposlati izgledke in ceno postavljenega v Loko ali
pa v kraj, kjer je najden pod naslovom:

Stopnik Tolmeiner

Marmor Werke Carl Stückl,
Dunaj VII. okraj, Siebensterngasse šte. 16.

(75)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.